

Partierna och utrikespolitiken

Folkpartiet och högern har, med i huvudsak samma motivering, tagit ställning mot regeringens beslut att nedlägga Sveriges röst vid omröstningen om vapenexport till Kina och Nordkorea. Därmed framträder än en gång den motsättning mellan partierna som först förelåg när det gällde Kinas utveckande som angräpar i slutet av januari. Motsättningen är inte stor; från alla håll talar man med samma något ängsliga iver om vår alliansfrihet, om att vi inte bör ansluta oss till demokratiernas freds- och försvarsorganisation. Men att en motsättning finns är sätillvida av värde som vår utrikespolitik kommer under debatt; ty stnaden och okunnigheten är passivitetsens och isolationismens mest pålitliga drabanter, och varje ansats till öppet och allmänt meningsutbyte bör hälsas med glädje av den förda politikens motståndare.

Då de två nämnda partierna vågat i någon mån bryta mot den konstlade och disciplinerade enigheten har deras sakkliga ställning varit utomordentligt stark. Varje svensk borde dessa dagar läsa de artiklar som angräpar och försvarar regeringspolitiken — en sådan läsning måste klagöra vilka undanflykter, vilka till meningslöshet förtunnade talesätt som måste tillgripas för att nå något som liknar en motivering till de nedlagda rösterna. Låt oss än en gång stanna vid debattens förutsättningar. Förenta nationernas säkerhetsråd har rätt att ålägga varje ansluten stat att, eventuellt genom sanktioner och militära åtgärder, inskrida mot en stat som hotar eller bryter freden. Men denna möjlighet kan inte begagnas, därför att stormakterna har vetorätt och därför att Ryssland brukar denna vetorätt för att hindra alla beslut av betydelse; blott i Koreafrågan kunde för ett år sedan ett beslut fattas, därför att de ryska delegaterna tillfälligt bojkottade rådet. För att åstadkomma en om också dålig ersättning för säkerhetsrådets i praktiken förstörda rätt att handla tillkom i höstas Achesonplanen, som ger generalför-samlingen befogenhet att sätillvida träda i säkerhetsrådets ställe som den kan rekommendera medlemsstaterna — inte befalla dem — att vidta åtgärder mot fredsstörare.

Det är uppenbart att denna ordning, som varmt anbefalldes av den svenske utrikesministern, blir utan värde om de anslutna staterna principiellt vägrar att ta ställning i alla de fall då en stormakt på något sätt är inblandad — ty då en stormakt inte är inblandad (om ett sådant fall i dagens läge är tänkbart) är ju redan säkerhetsrådet funktionsdugligt. Men denna principiella vägran att ta

ståndpunkt är just det kännetecknande för Sveriges politik. I januari vägrade den svenska regeringen att vid omröstning utpeka Kina som angräpar, trots att man både i den svenska riksdagen och i Förenta nationerna som en självfallen sak uttalade att Kina var angräpar. I maj vägrade Sverige att rösta ja till förslaget om rekommendation av exportförbud på vapen till Kina och Nordkorea, trots att ingen sådan export äger eller skall äg rum härifrån och att Sverige alltså, såsom delegaten hade order att framhålla, för sin del tillgodosåg förslaget syften. Motivet till detta uppträdande — dessa deklamationer utan röstning i överensstämmelse med vad som deklarerats — är oron för att stöta de ryska härskare som dag efter dag låter utmåla den svenska regeringen som krigshetsare och förrädare.

Inom regeringspressen framträder en viss benägenhet att få tvisten mellan partierna de-

batterad i riksdagen och att framhäva motsättningens betydelse. Tanken, den rent taktiska tanken, är genomskinlig: att vända blicken från de inre svårigheterna och regeringens oförmåga att klara dem genom att beteckna oppositionspartierna som aktivister och krigshetsare. Det är tarvligt, men måhända på mycket kort sikt skickligt. Okunnigheten i utrikesfrågor är, inte minst på grund av partiernas ovilja mot öppenhet och debatt, så stor att även den grövsta demagogi har utsikter att göra intryck.

Det är emellertid inte genom att undvika ämnet, utan genom att klarlägga det som regeringens kritiker kan åstadkomma något. De anklagelser de blir utsatta för kan de försvara med perspektiv och argument som sannerligen inte är främmande för svensk socialdemokrati. I januari detta år förklarade den skandinaviska socialdemokratin i ett manifest att FN borde avgöra vem som är angräpar i en konflikt och att "varje an-greppshandling... är en förbrytelse mot hela världens fred och säkerhet". Menade man geningenting med detta? Är man beredd att nu beteckna dem som följer socialdemokratins paroll som krigshetsare? I så fall bör man i än högre grad använda detta ord om socialdemokraterna i våra grannländer, ja, om så gott som alla demokratiska partier i hela världen.